

Heruitgave 'Bang voor mooi weer', Synopsis, Ruurd Kok, februari 2024

Samenvatting

In Leiden en omgeving zijn nog steeds veel plekken te vinden met zichtbare sporen uit de Tweede Wereldoorlog. Het gaat niet alleen om (resten van) bunkers, versperringen en tankgrachten, maar ook om oorlogsschade op gebouwen en andere littekens in de stad.

Op andere plekken is in de oorlogsjaren iets bijzonders gebeurd zonder een spoor na te laten. Ooggetuigenverslagen of foto's kunnen deze verborgen oorlogsgeschiedenis zichtbaar maken. Het zijn vaak bekende Leidse plekken waar je met andere ogen naar kijkt, zodra je weet wat zich daar in de oorlog heeft afgespeeld.

Kok: „Als schrijvend archeoloog verbaas ik me er nog steeds over op hoeveel plekken bijzondere oorlogsverhalen verborgen liggen in het (stedelijk) landschap, soms heel dicht bij huis. Die verhalen zijn het waard om verteld te worden en zetten vaak ook aan tot nadenken.”

Bang voor mooi weer

De 33 artikelen over oorlogssporen in *Leidsch Dagblad* zijn in mei 2020 gepubliceerd bij uitgeverij Ginkgo onder de titel *Bang voor mooi weer*. Vanwege de coronamaatregelen is het boek gepresenteerd met de gelijknamige documentaire (te zien via YouTube; ruim 2900 keer bekeken). 'De uitgave met veel historische fotomateriaal en actuele kleurenfoto's bevat een schat aan interessante zaken', aldus de boekbespreking in *Oud Leiden Nieuws*, de periodiek van de Historische Vereniging Oud Leiden.

Uit de bespreking in *Over Oegstgeest*, van de Historische Vereniging Oegstgeest: 'Kok is een goede verhalenverteller. Het is duidelijk dat hij zich verwondert over de plaatsen waar oorlogsverhalen verborgen liggen. Hij voert personages op die tot de verbeelding spreken: een nazaat, een overlevende, een ooggetuige en een enkele keer de ik-persoon. Kok heeft oog voor detail en weet boeiend te schakelen tussen heden en verleden.'

Herdruk

De eerste oplage van 750 exemplaren was in augustus 2021, ruim een jaar na verschijning, uitverkocht. Er is blijvende vraag naar het boek, mede door de documentaire en door de wandelingen die de auteur regelmatig verzorgt langs locaties uit het boek. De herdruk wordt geactualiseerd met de reeks van vijf artikelen die in voorjaar 2022 is verschenen in *Leidsch Dagblad*.

Opzet

Basis voor het boek vormen de drie series die onder de titel 'Oorlogssporen' tussen 2018 en 2022 in *Leidsch Dagblad* zijn verschenen. Bij de selectie van onderwerpen is gekeken naar een zo breed mogelijk beeld, zowel wat betreft type oorlogsspoor, als wat betreft thema en locatie. Zo beschrijven de artikelen verschillende aspecten van de oorlogsgeschiedenis aan de hand van verschillende locaties in Leiden en omgeving.

Vrijwel elk verschenen artikel heeft geleid tot reacties van lezers, soms met interessante aanvullingen, soms met informatie over andere locaties; voor de bundeling zijn de artikelen bewerkt en aangevuld met deze lezersreacties. De reportages geven niet alleen een beeld van oorlogssporen in Leiden, maar ook van degenen die ermee te maken hebben of onderzoek naar doen.

Verschil met bestaande publicaties

Over de oorlogsgeschiedenis van Leiden zijn in de loop der jaren al meerdere publicaties verschenen, zoals de kroniek *Leiden in WOII, van dag tot dag* van Buck Goudriaan (eigen uitgave, 1995) en de *Gids voor Leiden in de Tweede Wereldoorlog* van Alphons Siebelt (Ginkgo, 2011). Naast deze naslagwerken verscheen in 2015 het fotoboek *Leiden 40-45* van Hans Blom en Alphons Siebelt (in de reeks van WBooks). Verder zijn diverse publicaties verschenen over meer specifieke aspecten van de oorlog in Leiden.

Geen van deze publicaties richt zich specifiek op de oorlogssporen en littekens die in en om Leiden tegenwoordig nog zichtbaar zijn. De artikelen openen de ogen voor de verborgen oorlogsgeschiedenis en behandelen grote thema's zoals de Jodenvervolging en collaboratie aan de hand van herkenbare, tastbare plekken.

Doelgroep

Het boek is interessant voor iedereen met belangstelling voor de (oorlogs)geschiedenis van de Sleutelstad en omgeving. Het is geschreven op een toegankelijke manier en geschikt voor jong en oud. Het biedt een introductie voor mensen die nog weinig weten van de Tweede Wereldoorlog, maar biedt ook verdieping en een nieuwe blik voor mensen met (enige) kennis van de oorlog. Het is geen recreatieve gids, maar nodigt de lezer wel uit anders naar bekende plekken te kijken en zelf op ontdekking te gaan.

Over de auteur

Archeoloog en journalist Ruurd Kok (Amsterdam, 1969) onderzoekt, schrijft en presenteert over de verborgen verhalen in het (stedelijk) landschap en de actuele betekenis van die sporen.

Voor *Leidsch Dagblad* heeft hij meerdere reeksen geschreven over oorlogssporen en oorlogsobjecten in Leiden en omgeving en over resten uit de Koude Oorlog in de regio. Naast *Bang voor mooi weer*, schreef hij onder andere *Denken over herdenken*, over oorlogsmonumenten en herdenken in Nederland (Verloren, 2021) en *Als de bom valt*, over plekken uit de Koude Oorlog rond Leiden (Ginkgo, 2021). Kok schrijft ook regelmatig over archeologie en erfgoed voor *Trouw* en voor tijdschriften als *Archeologie Magazine*, *Kijk* en *Historisch Nieuwsblad*.

In 2021 maakte hij samen met filmmakers Reanne van Kleef en Tess van Kooperen de vijfdelige documentaire *Het Verdwenen Vliegveld*, over Marinevliegveld Valkenburg tijdens de Koude Oorlog. Het was in 2021 een van de best bekeken series van Omroep West en in 2022 ook landelijk te zien bij Omroep Max. In november 2023 ging het vervolg, over sporen uit de Tweede Wereldoorlog, in première op het Leiden International Film Festival. Deze documentaire wordt in voorjaar 2024 uitgezonden bij o.a. TV West en Sleutelstad.